

Voi aşterne pe hârtie o poveste, aşa cum mi-a fost spusă de către cineva care-o auzise de la taică-său, care la rândul său o ştia de la tătâne-său, iar acesta, la rândul-i, o aflase de la taică-său şi aşa mai departe, cufundându-se tot mai adânc în vremurile trecute, cu trei sute de ani şi mai bine în urmă, părinţii încredinţând-o feciorilor şi astfel fiind păstrată până în zilele noastre. Se prea poate ca povestea aceasta să fie o filă de istorie adevărată, se poate să fie doar o legendă, o tradiţie. Se poate iarăşi să se fi petrecut aidoma, se poate să nu se fi întâmplat defel – dar nici vorbă că s-ar fi putut întâmpla.

Se prea poate că în vremurile cele vechi să fi crezut în adevărul ei cei înţelepţi şi învăţaţi; se prea poate ca numai cei neînvăţaţi şi fără de minte s-o fi îndrăgit şi să-i fi dat crezare.

Nașterea prințului și-a cerșetorului

În străvechea cetate a Londrei, într-o zi de toamnă ca toate celelalte, din al doilea pătrar al celui de-al șaisprezecelea veac, a venit pe lume un băiețaș, într-o familie săracă pe nume Canty, care nu-i dorise nașterea.

În aceeași zi s-a născut alt copil englez, al unei familii bogate pe nume Tudor – care dorea din tot sufletul venirea lui pe lume. Întreaga Anglie dorea același lucru. Poporul englez îi dusesese atât de mult dorul și-și pusese atâta nădejde în nașterea lui, încât acum, că se născuse cu-adevărat, mulțimea aproape-și pierduse mințile de fericire. Oameni care abia dacă se văzuseră vreodată se îmbrățișau, se sărutau și vărsau lacrimi de bucurie. Toată lumea era în sărbătoare: mai-marii, ca și cei umili, bogații, ca și săracii, petrecură, dănuiră și cântară, se înduioșară și-așa o ținură strună, zile și nopți în șir. În timpul zilei își bucura ochii priveliștea Londrei, cu steagurile-i voioase fluturând pe fiecare balcon și pe creasta fiecărui acoperiș, și cu alaiurile strălucite care străbăteau străzile.

Noaptea era de asemenea o desfătare să privești orașul, cu focuri mari, sărbătorești, aprinse la fiecare răspântie și cu cetele de oameni ce se veseleau în jurul lor.

În întreaga Anglie nu se mai vorbea de altceva decât despre noul născut, Eduard Tudor, prinț de Wales, care dormea înfășat în scutece de mătase și atlas, fără s-aibă habar de toată zarva și hărmălaia din juru-i, fără să știe că semeții lorzi și trufașele lor

doamne îl dădăcesc și veghează asupra-i, și fără să-i pese câtuși de puțin de asta.

Dar nimeni nu sufla niciun cuvântel despre celălalt prunc, Tom Canty, învelit în bielele lui zdrențe – nimeni, în afară de familia de cerșetori al cărei trai tocmai îl tulburase cu venirea sa pe lume.

CAPITOLUL II

Copilăria lui Tom

Să sărim cu gândul peste câțiva ani. Londra era bătrână de cincisprezece veacuri și era un oraș mare – pentru vremea aceea. Avea o sută de mii de locuitori – unii socotesc că avea poate și de două ori pe-atât. Ulițele erau foarte strâmte, întortocheate și murdare, mai cu seamă prin partea unde locuia Tom Canty, nu departe de Podul Londrei. Casele erau de lemn, cu primul cat ieșit în afară și al doilea parcă scoțându-și coatele peste primul. Cu cât se înălțau mai sus casele, cu atât creșteau mai mult și în lățime. Aveau schelărie din bârne tari, încrucișate, cu zidărie temeinică între ele, acoperită cu tencuială.

Bârnelor erau date cu roșu, cu albastru sau cu negru, după cheful stăpânului casei, ceea ce le dădea o înfățișare foarte pitorească. Ferestrele pricăjite, cu ochiuri mărunte de geam, în formă de romb, se deschideau în afară, pe țâțâni, ca ușile.

Casa în care locuia tatăl lui Tom se afla la capătul unei mici fundături murdare, numită Curtea Gunoaielor, dincolo de Pudding

Lane. Era o șandrama prăpădită, dărăpănată și înțesată cu o droaie de familii care n-aveau nici după ce bea apă. Liota lui Canty se îngămădea într-o odaie, la al treilea cat. Mama și tatăl aveau un soi de laviță într-un ungher, dar Tom cu bunică-sa și cu cele două surori ale lui, Bet și Nan, nu se aflau la strâmtoare – stăpâneau toată podeaua și puteau să doarmă pe jos oriunde poșteau. Mai erau pe-acolo și rămășițele de la vreo două pături și câteva ghemotoace de paie vechi și murdare, însă ele nu meritau numele de pături, căci nu erau strânse în orânduială, ci doar trântite de-a valma într-un morman, în fiecare dimineață, iar seara, fiecare își alegea din grămadă ce socotea mai de folos.

Bet și Nan erau gemene și aveau cincisprezece ani. Erau fete cu inimă bună, dar soioase și lătoase, îmbrăcate în zdrențe și cufundate în beznă neștiinței. Mama lor semăna leit cu ele. Dar tatăl și bunica erau o pereche de diavoli cu chip de om. Se îmbătau ori de câte ori aveau prilejul, apoi se încăierau între ei sau se luau la harță cu oricine le pica în cale, blestemau și înjurau, fie că erau beți sau treji; John Canty era un tâlhar, și maică-sa, o cerșetoare. Făcuseră niște cerșetori și din copii, însă nu izbutiseră să-i deprindă și cu năravul hoției.

Printre lepădăturile care locuiau în casa aceea se afla – dar fără a se înhăita cu ele – și un preot bătrân, bun la inimă, pe care regele îl alungase din casa și din căminul lui, dându-i drept pensie doar câțiva gologani. Preotul acesta îi lua adesea deoparte pe copii și-i povățuia în taină de bine. Părintele Andrew îl mai învăța pe Tom și din puțina latină pe care o știa; îl învăța să citească și să scrie –

le-ar fi învățat și pe fete, dar ele se temeau de batjocurile prietenelor, care n-ar fi răbdut să le vadă căpătând o asemenea ciudată poleială.

Toată Curtea Gunoaielor era un viespar la fel de păcătos ca vizuina lui Canty. Beția și harța din fiecare noapte, aproape până la ziuă, erau lege acolo. Capetele sparte erau ceva la fel de obișnuit ca foamea în aceste locuri. Totuși, micul Tom nu era nefericit. O ducea greu de tot, însă nu-și dădea seama de mizeria lui. Același trai amar îl duceau toți băieții din Curtea Gunoaielor, încât el își închipuia că așa se cuvine să fie și mai bine nici nu se poate. Când venea acasă cu mâna goală, în asfințit, știa că mai întâi o să-l blesteme și-o să-l stâlcească în bătai taică-său, iar după ce va isprăvi el, o s-o ia de la cap bunică-sa cea cumplită, arătându-se și mai iscusită în această îndeletnicire. Știa la fel de bine că, în inima nopții, maică-sa – înfometată cum era – se va strecura tiptil până la el, cu vreo firimitură sau vreo coajă uscată de pâine, pe care izbutise s-o păstreze, rămânând ea însăși lihnită – cu toate că adesea era prinsă tocmai când înfăptuia asemenea trădare și era scărmanată zdravăn din pricina aceasta de către bărbatul ei.

Dar lui Tom i se părea că o duce îndeajuns de bine, mai cu seamă vara. Cerșea doar atât cât să nu-și pună pielea în băț, căci legile împotriva cerșetoriei erau aspre, și pedepsele grele, așa că-i rămânea vreme destulă ca să asculte încântătoarele basme și legende pe care i le povestea bunul părinte Andrew – despre uriași și zâne, despre pitici și duhuri puternice, despre castele fermecate și crai, și despre prinți a căror strălucire îți ia ochii. Tot ascultându-le, aceste povești minunate îl înaripaseră și, nopți de-a rândul, culcat pe mâna de paie scârboase, sleit de oboseală, mort de foame și-abia scăpat din

vreo snopeală, băiatul își descătușa închipuirea în întuneric și uita curând de durerile și de suferințele sale, zugrăvind-și tablourile pline de desfătare ale vieții fermecătoare pe care o ducea un prințisor răsfățat, în vreun palat regal. Cu vremea, o dorință arzătoare începu să nu-i dea pace zi și noapte: să vadă cu ochii lui un prinț adevărat. Le pomenise o dată despre asta tovarășilor lui de joacă din Curtea Gunoaielor, dar ei îl luaseră peste picior și-l batjocoriseră atât de nemilos, încât după aceea fu bucuros să-și păstreze visul pentru el.

Deseori citea cărțile cele vechi ale preotului și-l ruga să-i lămuirească tot cuprinsul lor și să-l ajute să le înțeleagă. Încetul cu încetul, visele și cititul aduseră unele schimbări în viața lui. Făpturile din visele sale erau atât de alese, încât Tom începu să se scârbească de straiile sale ferfenițite și de murdăria în care trăia și să-și dorească a fi curat și a avea straie mai bune. Se juca mai departe în noroi, ca și până-atunci, ba chiar cu plăcere, dar, în loc să se bălăcească în Tamisa doar de haz, începu să prețuiască mai mult îndeletnicirea aceasta, fiindcă așa putea totodată să se spele și să se curețe.

Tom găsea totdeauna câte ceva la care să caște gura prin împrejurimi, prin Maypole și Cheapside și pe la iarmaroace, iar din când în când, ca și ceilalți locuitori ai Londrei, avea norocul să vadă o paradă militară, când vreun năpăstuit de neam mare era dus în lanțuri la închisoarea din Turnul Londrei – pe jos sau cu barca. Într-o frumoasă zi de vară, o văzu pe sărmana Anne Askew¹

---

¹ Scriitoare și poetă engleză, martiră protestantă, a fost condamnată și arsă pe rug pentru erezie pe vremea regelui Henric al VIII-lea. A trăit între 1521 și 1546 (n. ed.).

